

जखमा असलेल्या कुष्ठ रुग्णांच्या
जखमांवर ड्रेसिंग करण्यासाठी ड्रेसरना
मंजूर असलेल्या अनुदानात वाढ
करण्याबाबत...

महाराष्ट्र शासन
सार्वजनिक आरोग्य विभाग
शासन निर्णय क्रमांक: कुनिका-२०१८/प्र क्र ३१२/आरोग्य -५
१० वा मजला, गोकुळदास तेजपाल रुग्णालय संकुल इमारत,
नवीन मंत्रालय, मुंबई - ४०० ००१.
दिनांक : २० ऑगस्ट, २०१९.

वाचा :-

- १) शासन निर्णय क्रमांक: कुनिका-२००९/५५/प्र.क्र.२३/आरोग्य-५, दिनांक १७ नोव्हेंबर, २०१४.
- २) सह संचालक, आरोग्य सेवा (कुष्ठ व क्षय) पुणे यांचे पत्र क्र जाक्रससंआसे/ कुष्ठ व क्षय / कक्ष
-तांत्रिक/ कुष्ठ सं.मागण्या/१८१५१-५३/१८ दिनांक २५.१०.२०१८.

प्रस्तावना :-

राज्यातील ३० स्वयंभू कुष्ठ वसाहतीत राहणाऱ्या आणि जखमा असलेल्या कुष्ठरुग्णांवर वेळेत ड्रेसिंग व्हावे म्हणून अशा कुष्ठरुग्णांवर ड्रेसिंग करण्यास इच्छुक असलेल्या व दुसऱ्या कुष्ठ रुग्णाकडून ड्रेसिंग करून घेणाऱ्या प्रशिक्षित कुष्ठरुग्णास प्रोत्साहनपर अनुदान देण्यात येते. अशा ड्रेसिंग करणाऱ्या कुष्ठ रुग्णास मानधनात वाढ करण्याबाबतचा प्रस्ताव शासनाच्या विचाराधीन होता.

शासन निर्णय :-

राज्यातील सोबत जोडलेल्या परिशिष्ट अ मधील ३० स्वयंभू कुष्ठ वसाहतीत राहणाऱ्या जखमा असणाऱ्या कुष्ठ रुग्णांच्या जखमांवर ड्रेसिंग करण्यासाठी एका प्रशिक्षित कुष्ठ रुग्णास खाली नमूद केलेल्या व्रण असलेल्या कुष्ठ रुग्णांच्या संख्येनुसार त्या संख्येसमोर दर्शविलेल्या रकमेइतके प्रती महा प्रोत्साहनपर मानधन मंजूर करण्यात येत आहे.

१. व्रण असलेल्या रुग्णांची संख्या	० ते ५०	रु.३०००/-प्रतिमाह
२. व्रण असलेल्या रुग्णांची संख्या	५१ ते १५०	रु.५०००/-प्रतिमाह

३. व्रण असलेल्या रुग्णांची संख्या

१५१ ते पुढे

रु.६०००/-प्रतिमाह

२. सहायक संचालक, कुष्ठरोग यांनी जिल्ही न्युक्लीअस पथक (डीएनटी) यांच्यामार्फत सोबत जोडलेल्या परिशिष्टातील स्वयंभू कुष्ठ वसाहतीतील ड्रेसिंग करण्यास इच्छुक कुष्ठरुग्णास ड्रेसिंग करण्याबाबत प्रशिक्षित करणे आवश्यक राहिल. सदर स्वयंभू कुष्ठ वसाहतींकडून सर्वानुमते ड्रेसिंग करण्यासाठी इच्छुक व पात्र कुष्ठ रुग्णाचे नाव सहायक संचालक, कुष्ठरोग यांच्याकडे प्राप्त होणे आवश्यक आहे. अशा प्राप्त झालेल्या ठरावाच्या आधारे प्रत्येक स्वयंभू वसाहतींसाठी एक इच्छुक कुष्ठरुग्णाची निवड संबंधित जिल्हयाच्या सहायक संचालक, आरोग्य सेवा, कुष्ठरोग यांनी करावी.

३. मानधन मिळविण्यासाठी खालील अटींची पूर्तता होणे आवश्यक आहे.

अ. ड्रेसिंग करण्यास इच्छुक व्यक्ती ही स्वतः कुष्ठ रुग्ण असणे तसेच वर नमूद केल्याप्रमाणे ड्रेसिंग चे प्रशिक्षण घेतलेली आवश्यक राहिल.

आ. व्रणोपचार रुग्णांची संख्या नावाच्या यादीसह ठेवणे बंधनकारक राहिल.

इ. प्रत्यक्ष भेटीच्या वेळी/महिन्यातून दोन वेळा व्रणोपचार केलेल्या रुग्णांची संख्या योग्य व बरोबर असल्याचे संबंधित जिल्हयाचा सहायक संचालक, आरोग्य सेवा (कुष्ठ) प्रमाणित करणे आवश्यक राहिल.

ई. व्रणोपचार करण्यासाठी मोफत औषध सामुग्री संबंधित जिल्हयाच्या सहायक संचालक, आरोग्य सेवा (कुष्ठ) यांनी पुरवावे व ड्रेसिंग करणाऱ्या स्वयंसेवकाने त्याच्या रजिस्टर मध्ये नोंद ठेवावी.

४. यासाठी येणारा खर्च लेखाशिर्ष २२१००६६५, २२१० वैद्यकीय सेवा व सार्वजनिक आरोग्य सेवा, ०६- सार्वजनिक आरोग्य, १०१- रोग प्रतिबंध व नियंत्रण, (०१) (०१०) कुष्ठरोग नियंत्रणासाठी पथके व रुग्णालय, ०२- मजुरी या लेखाशिर्षाखाली मंजूर तरतुदीतून भागविण्यात यावा. याबाबतची देयके पारित करण्यासाठी संबंधित वैद्यकीय अधिकारी पर्यवेक्षकीय नागरी कुष्ठरोग पथक/ सहाय्यक संचालक, कुष्ठरोग यांनी आहरण व संवितरण अधिकारी म्हणून काम पहावे.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक 201908201648361817 असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(किरण वाहूल)
उप सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत:-

१. आयुक्त, आरोग्य सेवा ,आरोग्य भवन मुंबई
२. संचालक, आरोग्य सेवा संचालनालय, मुंबई.
३. सहसंचालक, आरोग्य सेवा (कुष्ठरोग) पुणे.
४. उप संचालक, आरोग्य सेवा,(सर्व मंडळे).
५. जिल्हा आरोग्य अधिकारी (सर्व).
६. जिल्हा शल्य चिकित्सक (सर्व).
७. सहसंचालक, आरोग्य सेवा (कुष्ठरोग सर्व)
८. वैद्यकीय अधिकारी, पर्यवेक्षीय नागरी कुष्ठरोग पथके (सर्व).
९. जिल्हा कुष्ठरोग प्रशिक्षण पथक (नागपूर व पुणे)
१०. महालेखापाल , महाराष्ट्र-१ (लेखापरिक्षा) /लेखा व अनुज्ञेयता), मुंबई.
११. जिल्हा लेखा व अधिदान अधिकारी (सर्व).
१२. जिल्हा कोषागार अधिकारी (सर्व).
१३. वित्त विभाग ,मंत्रालय ,मुंबई-३२
१४. निवडनस्ती (आरोग्य-५)

परिशिष्ट- अ

राज्यातील स्वयंभू वसाहतींची यादी			
अ.क्र.	जिल्हा	अ.क्र.	स्वयंभू कुष्ठवसाहतीचे नांव
१	ठाणे	१	महात्मा गांधी नगर कोपरी
		२	हनुमान नगर कुष्ठवसाहत, कल्याण
		३	नेताजी सुभाष कुष्ठवसाहत, उल्हासनगर
		४	परचुरे शास्त्री कुष्ठवसाहत, अंबरनाथ
		५	संजय गांधी कुष्ठवसाहत, उल्हासनगर
		६	हाजीमलंग कुष्ठवसाहत, मांगरुळ
२	पालघर	७	दत्तधाम कुष्ठवसाहत, वसई
३	पुणे	८	अंतुलेनगर कुष्ठवसाहत, कोंढवा
		९	मिनुमेहतानगर वसाहत कोंढवा
		१०	सुरक्षानगर कुष्ठवसाहत पुणे
		११	आनंदवन, कुष्ठधाम दापोडी
		१२	निराधारनगर, कुष्ठवसाहत पिंपरी
४	मुंबई	१३	संजयगांधी कुष्ठवसाहत, चुनाभट्टी
		१४	दत्तनगर कुष्ठ वसाहत ट्रॉवे
		१५	संजय नगर कुष्ठवसाहत बोरीवली
५	सोलापूर	१६	जिवन विकास कुष्ठ वसाहत सोलापूर
		१७	इंदिरा कुष्ठधाम, पंढरपूर
		१८	विप्रदत्त धर्मशाळा, पंढरपूर
६	सांगली	१९	मेघजीभाईवाडी कुष्ठवसाहत, मिरज
		२०	अंबेवाडी कुष्ठवसाहत, मिरज
		२१	महात्मा गांधी कुष्ठवसाहत गांधी नगर

७	कोल्हापूर	२२	स्वाधार नगर कुष्ठवसाहत, शेंडापार्क
		२३	महात्मा गांधी कुष्ठवसाहत इचलकरंजी
८	सातारा	२४	गेंडामाळ कुष्ठवसाहत, सातारा
९	रत्नागिरी	२५	कुष्ठवसाहत उद्यम नगर, शिरगाव
१०	अकोला	२६	श्री स्वामी कुष्ठवसाहत, अंभोरा
११	लातूर	२७	महात्मा गांधी कुष्ठवसाहत गांधी नगर
१२	अहमदनगर	२८	संजयनगर कुष्ठवसाहत, अहमदनगर
१३	नाशिक	२९	महाराष्ट्र कुष्ठपिडित सहाय्यक संस्था, पंचवटी नाशिक
१४	परभणी	३०	भिम नगर कुष्ठ वसाहत परभणी